

Handläggare, telefon
Marie Cardfelt, 08 - 730 9257
marie.cardfelt@av.se

Regeringskansliet
Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av Kommissionens förslag om Europaparlamentets och Rådets förordning om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och beredningar, samt ändring av direktiv 67/548/EEC och förordning (EG) 1907/2006 (COM(2007) 355 final

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket ser många fördelar med att klassificerings- och märkningssystemet för kemiska produkter harmoniseras globalt. Förslaget innebär dock att vissa delar av det globala märkningssystemet inte införs i EU. Verket ser gärna att Sverige verkar för att även dessa delar införs då det skulle ge mer fullständig information och därför att importerade produkter annars kan ha märkning som inte ingår i våra regler. Detta kan skapa missförstånd.

Det är bra att förordningen innebär skyldighet att klassificera ämnen och blandningar om de släpps ut på marknaden. Denna skyldighet gäller ämnen och blandningar oavsett tillverkningsvolym. Det behöver dock vara tydligare vilket underlag som leverantörerna ska ta fram för att kunna lämna korrekt information.

Det diskuteras om klassificeringen ska ta hänsyn till hur ämnet används eller bara den form eller tillstånd i vilket det säljs. Verkets synpunkt är att klassificeringen ska avse de inneboende farliga egenskaperna hos produkten. Dessa ger produkten potential att medföra risker i olika situationer. Texten bör ange detta.

Verket vill också framhålla betydelsen av att leverantörerna blir skyldiga att anmäla sina klassificeringar till ett centralt register som också är tillgängligt för allmänheten så att arbetsgivarna lätt kan få information om hur ämnena klassificeras av olika leverantörer.

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

Syfte och tillämpningsområde, art 1

I förordningen finns endast krav som gäller den som släpper ut ett ämne eller blandning på marknaden. Detta bör tydliggöras i syftet. De undantag som nämns bör endast gälla produkter som släpps ut på marknaden. Art 1.2 c) och d) avser två fall som inte berör utsläppande på marknaden. Dessa två bör strykas eftersom förordningen inte heller gäller alla andra fall när produkterna inte släpps ut på marknaden. Krav vid användning finns i nationell lagstiftning som inför arbetsmiljödirektiven samt till en del i Reach.

Om undantaget i art 1.2 d) av någon anledning ska behållas bör det formuleras om. Planering för hantering av ämnen med ofullständigt kända egenskaper ska ta hänsyn till alla farliga egenskaper man inte kan utesluta, inte bara exponering.

Tester med kemiska eller fysikaliska metoder

Skyldigheten att klassificera begränsas av att huvudsakligen endast redan tillgänglig kunskap behöver användas. Verket håller med om att djurförsök inte bör genomföras om det inte är absolut nödvändigt, men vi ifrågasätter om inte det ska finnas en skyldighet att genomföra kemiska och fysikaliska tester i större utsträckning än vad förslaget kräver.

Enligt art. 8.1 och 2 ska tester för fysikaliska faror genomföras men för hälso- eller miljöfaror finns inte denna skyldighet. Detta leder till orimligheter om det tolkas så att inte pH-värdet måste bestämmas för att avgöra om ett ämne kan innebära risk för frätskada. Även andra tester som kan göras med relativt enkla medel bör ingå bland skyldigheterna.

Skyldighet att ta fram uppgifter för säkerhetsdatablad vad gäller blandningar

Förordningen tar inte upp vilka skyldigheter som bör följa av att leverantören ska lämna ett säkerhetsdatablad. Reach-förordningen specificerar inte heller detta. Det bör vara tydligt i vilken utsträckning tester ska göras på blandningar för den som ska ta fram ett säkerhetsdatablad. Nu anger Reach-förordningen att man kan ange att information saknas. Det förekommer idag att t.ex. flampunkt anges för en av komponenterna i en blandad kemisk produkt trots att den uppgift som användaren kan behöva är flampunkten för hela produkten.

Säkerhetsdatabladen ska, enligt Reach-förordningen, ge information även om risker som inte föranleder klassificering. Det behöver därför finnas skyldighet att undersöka och bedöma produkterna även avseende sådana egenskaper. Ett exempel på vikten av detta är en dödsolycka som skedde på grund av att vätgas avgått från en cement och bildat explosiv atmosfär. Kriterierna för att

klassificeringen ska informera om vätgasbildningen är att en betydligt större mängd avges än i fallet med cementen som orsakade olyckan.

Information och klassificering beroende på form och tillstånd

Art 5.1, 6.1 och 8.4: Det finns både för- och nackdelar med texten "Informationen (Testningen) ska gälla den form eller fysikaliska tillstånd ämnet/blandningen används, eller rimligen kan förväntas användas, då det släppts ut på markanden". När ett koncentrat säljs bör klassificeringen gälla detta och inte färdigblandad lösning, men för en produkt som blir farligare då den används är det bra om klassificeringen avser användningen. Som exempel har cement nämnts. Dennes frätande effekt kommer inte till uttryck förrän cementen blandas med vatten (eller svett).

Följande text är ett alternativ: "Informationen ska gälla de inneboende egenskaperna hos ämnet/blandningen. Dessa ska identifieras och utvärderas för att kunna förutse alla potentiella faror i olika hanteringar av ämnet/blandningen."

Verkets uppfattning är att det är de inneboende farliga egenskaperna som ska ligga till grund för klassificeringen. Detta är viktigt för att inte informationen i märkningen ska utesluta faror som endast kommer till uttryck i vissa speciella situationer som leverantören inte förväntar sig. Inneboende farliga egenskaper betyder att farligheten följer med ämnet. Faran utlöses när situationen blir sådan att egenskapen får betydelse. Det är därför inte en begränsning att klassificeringen ska bygga på inneboende egenskaper – däremot kan klassificeringssystemet vara otillräckligt och inte hitta alla farliga inneboende egenskaper.

All klassificering avser att varna för en fara som oftast inte innebär en risk så länge produkten befinner sig i förpackningen. Därför bör kriterierna och testmetoderna vara sådana att de kan förutse om risk kan uppstå i olika situationer. Att en vätska klassificeras brandfarlig innebär att ångorna kan antändas efter att de blandats med luft till viss halt. För att förutsäga frätrisk mäts normalt pH och pulverformiga produkter blandas då med vatten. Det går därför inte att säga att cementdamm är irriterande men tillblandad cement frätande. Det är viktigt att göra klart att klassificering av frätrisk ska göras även på fasta ämnen och att detta normalt innebär att man först mäter pH, se annex 1, 3.2.

Ett speciellt fall uppstår om ett ämne endast är farligt då det är mycket finkornigt. Detta gäller t.ex. kvarts. Man bör rimligen se det som en inneboende egenskap hos kvarts att kunna orsaka silikos även om det endast sker när små kvartspartiklar fastnar i lungan. För de fall där en inneboende egenskap är

onödig att ange kan lagstiftningen innehålla undantagsregler. Sådana finns nu avseende t.ex. aerosolförpackningar, massiva metaller och fyrverkeripjäser.

Hänsyn till långsamma reaktioner

Art 14.1: Artikeln anger att klassificering av en blandning inte ska ta hänsyn till om ämnena i blandningen reagerar långsamt med varandra eller med atmosfäriska gaser och bildar andra ämnen. Verket anser att det är viktigt att leverantörens utvärdering tar ställning till om dessa reaktioner kan innebära att blandningen eller atmosfären runt blandningen innebär nya faror efter att produkten lagrats en tid. Klassificeringen bör därför påverkas om det har betydelse för hälsa, miljö eller säkerhet. I vissa fall kan det i stället vara lämpligt att information lämnas i säkerhetsdatabladet om farlighet som tillkommer efter lagring.

Tillgänglig information i klassificeringsregistret

Enligt art. 41.1 blir leverantörerna skyldiga att anmäla sina klassificeringar till ett centralt register tillsammans med information om skälen till varför klassificering i någon faroklass saknas. Registret ska vara tillgängligt för allmänheten som anges i art 43.1. Förordningen bör dock förtydligas avseende vilka delar som ska vara tillgängliga. Väsentligt för dem som är arbetsgivare och har ansvar för personalens säkerhet är att kunna skaffa information även om vilka klassificeringar som inte kunnat göras på grund av kunskapsbrist.

Åtgärder trots att reglerna är uppfyllda

Art 52.1: En möjlighet ges till medlemsstaterna att vidta åtgärder när det finns en hälso- eller miljörisk trots att kraven i förordningen är uppfyllda. Denna möjlighet bör utökas till att gälla även när man bedömer att det finns en säkerhetsrisk beroende på ämnets eller blandningens fysikalisk-kemiska egenskaper och kriterier inte utvecklats för denna fara.

Beslut

I detta ärende har generaldirektör Sjöberg beslutat. Avdelningsdirektör Cardfelt har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också överdirektör Remaeus, tillsynscheferna Köhler Krantz och Nilsson och tf enhetschef Trägårdh deltagit.

Mikael Sjöberg

Marie Cardfelt

Kopia skickad till: Arbetsmarknadsdepartementet